

este propoziția a treia (SB):

Ce mi-ai spus¹ / trebuie² / să fie real.³ / 1= SB (3:- cine să fie real?), 2=PP, 3=SB (2)

GRILE

O grupare de 50 de grile propuse pentru capitolul SINTAXA ar putea fi considerată mică față de volumul mare de cunoștințe cuprinse în această parte a gramaticii. Ele sunt selectate însă și focalizate pe problemele mai dificil de înțeles din sintaxa propoziției și mai ales a frazei. De asemenea, ele au darul de a-l deprinde pe candidat cu noțiunile fundamentale referitoare la împărțirea frazei în propoziții, stabilirea felului propozițiilor, dar și analiza sintactică a unor cuvinte, care cuprind întreaga arie a părților de propoziție. Verificarea cunoștințelor și a corectitudinii rezolvării grilelor propuse se poate face ușor prin răspunsurile corecte explicate amănunțit de la sfârșit.

1. În enunțul: Vara viitoare voi pleca la munte., cuvântul subliniat este:
 - a. – c.t. exprimat prin adverb de timp;
 - b. – c.t. exprimat prin substantiv în N.;
 - c. – c.t. exprimat prin substantiv în acuzativ.
2. În fraza: *Dar esențialul este că de acum încolo totul se va desfășura firesc; esențial este că un mugure se transformă în floare și o floare în fruct verde și un fruct verde într-un fruct copt.*, există:
 - a. – 3 prop.subordonate; b. – 4 prop.subordonate; c. – 5 prop.subordonate.
3. În fraza de mai sus există:
 - a. – o propoziție principală și cinci secundare;
 - b. – două propoziții principale și patru propoziții secundare;
 - c. – două propoziții principale și o propoziție secundară.
4. Felul predicatelor din fraza de la grila 2:
 - a. – 2 pred.nominale și 2 predicate verbale;
 - b. – un predicat nominal incomplet, un predicat nominal, două predicate verbale exprimate și două predicate verbale subînțelese;
 - c. – două predicate nominale și patru predicate verbale.
5. În fraza de la grila 2 există:
 - a. – trei subiecte exprimate și un subiect nedeterminat;
 - b. – șase subiecte; c. – cinci subiecte exprimate și un subiect nedeterminat.
6. Felul propozițiilor de la grila 2, indiferent de ordine:
 - a. – două propoziții principale și patru propoziții subiective;
 - b. – două propoziții principale, o propoziție predicativă și trei prop. subiective;
 - c. – o propoziție principală, o propoziție predicativă și patru propoziții subiective.
7. În fraza: *Important este că am descoperit clipele în care, contemplând un arbore, nu eram în stare să știu dacă este viu sau mort.*, sunt:
 - a. – cinci propoziții; b. – șase propoziții; c. – șapte propoziții.
8. În fraza de mai sus sunt următoarele predicate:

- a. – este, am descoperit, contemplând, nu eram, să știu, este viu, (este) mort;
 b. – este, am descoperit, nu eram în stare, este viu, (este) mort;
 c. – important este, am descoperit, nu eram în stare, să știu, este viu sau mort.
9. Felul propozițiilor din fraza de mai sus, în ordine: a. – PP, PR, AT, CD, CT, CT;
 b. – PP, PR, AT, CI, CT; c. – PP, SB, AT, CP, CD.
10. În fraza: *Vrei, vii; nu, nu.* există: a. – 4 principale;
 b. – 2 principale și 2 condiționale; c. – 3 principale și una condițională.
11. Complementul direct din enunțul *Prietenul meu poate deveni oricând cel mai bun elev din clasă.*, este: a. – deveni oricând; b.- deveni; c.- deveni elev.
12. În enunțul de mai sus sunt următoarele părți secundare de propoziție:
 a. – atribut adjectival / adjectiv pronominal posesiv; complement direct / verb copulativ la infinitiv + nume predicativ (elev); c.timp / adverb; atribut adjectival / adjectiv propriu-zis; atribut subst. prep./ substantiv cu prepoziție;
 b. – atribut pronominal în G / pronume posesiv; complement direct / verb copulativ; atribut adjectival / adjectiv; complement de loc / substantiv;
 c. – atribut adjectival / adjectiv posesiv; complement direct / verb copulativ la infinitiv; c.t. / adverb; nume predicativ / substantiv; c.l. / substantiv;
13. În versurile: *Și s-așază toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul,
 Lin vioarele răsună, iară cobza ține hangul.* există:
 a. – trei propoziții; b.- patru propoziții; c.- cinci propoziții.
14. În textul de mai sus, există, în ordine, următoarele predicate:
 a. – s-așază / p.v.; -s anii / p.n.; -i rangul / p.n.; răsună / p.v.; ține / p.v.;
 b. – s-așază / p.v.; cum -s / p.n.; cum -i / p.n.; răsună / p.v.; ține hangul /p.v. / locuțiune verbală;
 c. – așază / p.v.; -s / p.v.; -i / p.v.; răsună / p.v.; ține hangul / p.v.
15. Subiectele propozițiilor din textul de la grila 13 sunt în ordine:
 a. – toți, cum, cum, vioarele, cobza; b. – toți, anii, rangul, vioarele, cobza;
 c. – toți, li-, li-, vioarele, cobza.
16. Felul propozițiilor din textul de la grila 13: a. – PP, CM, CM, PP, PP;
 b. – PP, AT, AT, PP, PP; c. – PP, CM, CM, CM, CM.
17. Părțile secundare de propoziție din textul de la grila 13 sunt în ordine:
 a. – c.i., c.i., c.i., c.m., c.d; b.- c.l., n.p., n.p., c.m., c.d.;
 c. – c.l., c.i., c.i., c.m.
18. Subiectul propoziției: *Ioane, ce-ai făcut?* este: a. – Ioane;
 b.- inclus; c.- subînțeles.
19. În fraza: *Copilul ezita, neștiind ce prăjitură să cumpere, fiindu-i teamă că va regreta alegerea făcută.*, prop. subordonate sunt în ordine: a.- CD, CP;
 b.- CZ, CZ; c.- CD, CZ.
20. Propoziția principală din textul de mai sus este: a.- *Copilul ezita.*
 b.- *Copilul ezita, neștiind.* c. – *Copilul ezita, neștiind, fiindu-i teamă.*
21. Predicatele propozițiilor din textul de mai sus sunt în ordine:
 a. – ezita / p.v.; neștiind / p.v.; fiind teamă / p.n.; va regreta / p.v.;
 b. – ezita / p.v.; să cumpere / p.v.; va regreta / p.v.
 c. – ezita / p.v.; să cumpere / p.v.; fiind teamă / p.n.; va regreta / p.v.

22. Verbele la moduri (forme) nepersonale din textul de mai sus au, în ordine, următoarele funcții sintactice:
- neștiind = c.cz.; fiindu- = c.cz.; făcută = atribut adj. / adjectiv participial;
 - neștiind = c.prep.; fiindu-i teamă = c.cz.; făcută = atribut verbal;
 - neștiind = c.i.; fiindu- teamă = c.i.; făcută = atribut adj. / verb la participiu.
23. Precizează câte din enunțurile următoare conțin părți de propoziție exprimate prin substantive în cazul dativ: *Puii stau lipiți pământului. I-am scris prietenului meu. Am vorbit despre Aurel aseară. Am procedat conform planului.*
- două; b.- trei; c.- patru.
24. În enunțul: *Mă bizuiam pe ajutorul tău și contam pe sprijinul colegilor mei în acea situație dificilă.*, cuvintele subliniate sunt.
- complement direct, complement direct;
 - complement prepozițional, complement prepozițional;
 - complement direct, complement indirect.
25. Atributele din textul de mai sus sunt în ordine:
- atribut adjectival / adjectiv posesiv; atribut substantival genitival / substantiv în genitiv; atribut adjectival / adjectiv posesiv; atribut adjectival / adjectiv pronominal demonstrativ; atribut adjectival / adjectiv propriu-zis;
 - atribut pronominal / pronume posesiv; atribut substantival / substantiv; atribut pronominal / pronume posesiv; atribut substantival / substantiv; atribut adjectival / adjectiv;
 - atribut adjectival / adjectiv posesiv; atribut adjectival / adjectiv posesiv; atribut substantival / substantiv în Ac.; atribut adjectival / adjectiv propriu-zis.
26. În textul: *„Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă-n coate, Într-un calcul fără capăt tot socoate și socoate.”* atributele sunt în ordine:
- bătrânul = atribut adjectival; cu haină = atribut substantival; a lui = atribut pronominal; roasă = atribut adjectival; fără capăt = atribut adjectival – locuțiune adjectivală;
 - dascăl = atribut substantival; roasă = atribut verbal; fără capăt = atribut substantival prepozițional;
 - dascăl = atribut substantival; a lui = atribut pronominal; roasă = atribut adjectival;
27. Părțile de vorbire fără funcție sintactică din textul de mai sus sunt:
- iar, cu, a, -n, într-, un, fără, și; b.– iar, cu, a lui, într-un, fără, și;
 - iar, cu, a, fără.
28. În versurile: *„La steaua care-a răsărit /E-o cale-atât de lungă,/ Că mii de ani i-au trebuit / Luminii să ne-ajungă.”* propozițiile sunt în ordine:
- PP, AT, CZ, CL; b.- PP, AT, CNS, CS; c.- PP, AT, CZ, CS.
29. În propoziția: *Intenția lui era de a-l avertiza asupra pericolului acțiunilor sale.*, predicatul este: a. – era; b.- era de a-l avertiza; c.- era de a avertiza.
30. În propoziția de mai sus există următoarele părți secundare de propoziție:
- lui = atribut pronominal / pronume personal; -l = complement direct /

- pron. personal; asupra pericolului = compl. prepoz. / subst. în G. cu prep.; acțiunilor = atr. subst. genitival; sale = atribut adjectival / adjectiv posesiv;
- b. – lui = atribut pronominal / pronume personal; asupra = atr. adv.; acțiunilor = atr. subst. genitival / subst. în G.; sale = atribut pron. / pronume posesiv;
- c. – lui = atribut adjectival / adj. pron. posesiv; -l = compl. direct / pron. personal; asupra pericolului = compl. prepoz. / subst. în G. cu prep.; acțiunilor = compl. indirect / subst. în D. fără prep.; sale = atr. pron. / pronume posesiv.
31. În enunțul: *La examenul cel mic, Budulea Taichii a ieșit al cincilea.*, cuvintele subliniate au funcția sintactică de: a. – atribut substantival, circumstanțial de mod; b. – atribut adjectival, nume predicativ; c. – atribut adjectival, c.loc.
32. În versurile: „*Nu știi ce-a fost și nici n-aș vrea*
Să știi mai mult decât mi-e dat să știi.” sunt următoarele propoziții:
 a. – PP, SB, SB, CD, CM, CD; b. – PP, CD, CD, CD, CD, SB;
 c. – PP, CD, PP, CD, CM, SB.
33. În textul de mai sus, propozițiile au următoarele subiecte:
 a. – subiect subînțeles, ce, subiect subînțeles, mai mult, decât, subiect subînțeles;
 b. – subiect inclus, ce, subiect inclus, subiect inclus, subiect nedeterminat, subiect inclus;
 c. – subiect inclus, subiect nedeterminat, sb. inclus, sb. nedeterminat, sb. inclus.
34. Predicatele din textul de mai sus sunt în ordine:
 a. – nu știi = p.v.; ce-a fost = p.n.; n-aș vrea = p.v.; să știi = p.v.; e dat = p.n.; să știi = p.v.;
 b. – nu știi = p.v.; a fost = p.v.; n-aș vrea = p.v.; să știi = p.v.; e dat = p.v. (construcție pasivă); să știi = p.v.;
 c. – nu știi = p.v.; a fost = p.n.; n-aș vrea = p.v.; să știi = p.v.; e dat = p.n.; să știi = p.v.
35. În versurile: „*Icoana stelei ce-a murit / Încet pe cer se suie:/ Era pe când nu s-a zărit,/ Azi o vedem și nu e.*” sunt, în ordine, următoarele propoziții:
 a. – PP, AT, PP, CT, PP, PP; b. – PP, AT, PP, CT, PP;
 c. – PP, PP, PR, CT, PP.
36. Indică felul predicatelor din versurile de mai sus: a. – p.v., p.v., p.n., p.v., p.v.;
 b. – p.v., p.v., p.v., p.v., p.v., p.v.;
 c. – p.v., p.v., p.n. incomplet, p.v., p.v., p.n.
37. Se dă textul: „*Dacă fiarele ar fi și în zilele noastre tot așa de simțitoare la plăcerile delicate ale armoniei, precum erau în timpii binecuvântați ai vestitului Orfeu, negreșit că ele ar veni singure să se predea de bunăvoie celor care le-ar executa un concert simfonic...*” Indică felul predicatelor:
 a. – ar fi = p.v.; erau = p.v.; negreșit = p.v.; ar veni = p.v.; să se predea = p.v.; ar executa = p.v.;
 b. – ar fi simțitoare = p.n.; precum erau = p.n.; negreșit = p.n. incomplet; ar veni = p.v.; să se predea = p.v.; ar executa = p.v.;

- c. – ar fi tot așa de simțitoare = p.n.; precum erau = p.n.; negreșit = p.v.; ar veni = p.v.; să se predea = p.v.; ar execută = p.v.
38. Propozițiile din textul de mai sus sunt în ordine: a. – CT, CM, PP, SB, CS, AT; b. – PP, CM, PP, CD, CP, CI; c. – CT, AT, PP, CD, CS, CP.
39. În textul de mai sus există următoarele complemente și circumstanțiale:
a. – c.t., c.prep., c.t., c.m., c.i., c.i., c.d.;
b. – c.t., c.i., c.t., c.d., c.m., c.d., c.d.;
c. – c.m., c.i., c.t., c.m., c.d., c.d., c.d.
40. În enunțul: Care este noul tău coleg de bancă? cuvintele subliniate au, în ordine, următoarele funcții sintactice:
a. – sb., n.p., atr. pronominal, atr. substant. prepozițional;
b. – n.p., atribut adjectival, atribut adjectival, atribut substantival prepozițional;
c. – n.p., atribut adjectival, atribut pronominal, atribut substantival prepozițional.
41. În enunțul: Sigur că ar fi fost ideal să se întâmple cum am dorit noi. există:
a. – PP, CD, SB, CM; b. – PP, CD, CD, CM; c. – PP, SB, SB, SB.
42. În textul: În toamna anului 1939, pe niște ploii putrede, am văzut cum se risipea Polonia., cuvintele subliniate sunt:
a. – c.t., c.i., atribut, c.l., atribut adjectival;
b. – c.t., atribut substantival genitival, atr. substantival, c.t., atribut adjectival;
c. – c.l., atribut substantival genitival, atribut / numeral, c.l., atribut adjectival.
43. În enunțul: Pe crestele munților, printre nori, fluturau în răstimpuri fulgere ca năframe de aur., cuvintele subliniate sunt:
a. – c.l., c.l., c.l., c.l., atribut substantival;
b. – c.l., atribut substantival, c.l., c.l., c.m., atribut substantival;
c. – c.l., atribut substantival genitival, c.l., c.t., c.m. comparativ, atribut substantival prepozițional.
44. Propozițiile subordonate din enunțul: E greu când ai voi să-i grăiești cuiva o vorbă., sunt în ordine: a. – SB, CD; b. – CT, SB; c. – CT, CD.
45. În fraza: Mă doare că nu înțelegi. subordonata este: a. – SB; b. – CI; c. – CD.
46. În fraza: Mă doare, că nu înțelegi. subordonata este:
a. – subiectivă; b. – cauzală; c. – completivă directă.
47. În fraza: „Dar n-a fost el... / Să-l văd venind / Aș mai trăi o viață.”, subordonata subliniată este:
a. – circumstanțială de scop; b. – condițională; c. – cauzală.
48. Felul propozițiilor din enunțul: E tare greu să ți se spună mereu ce ți se va întâmpla în viitor.: a. – PP, CD, CD; b. – PP, CD, SB; c. – PP, SB, SB.
49. În următoarele enunțuri verbul la infinitiv are următoarele funcții sintactice: E necesar a citi. Plăcerea mea este de a citi. Ai plecat înainte de a citi poezia. A răspuns fără a citi întrebarea.
a. – sb., n.p., c.t., c.m.; b. – c.d., c.d., c.t., c.m. c. – sb., c.d., c.t., c.m.
50. Care din subordonatele următoare sunt predicative: 1. Se purta ca și cum era stăpân. 2. El a ajuns ca și cum era stăpânul casei. 3. Tu ai devenit după cum și-au

dorit părinții. 4. El a ieșit ce a vrut.:

a. - 1, 2, 4;

b.- 1, 2, 3, 4;

c.- 2, 3, 4.

Răspunsuri și explicații

1. **c.-** **De reținut:** Cuvintele care denumesc anotimpuri, zilele săptămânii sau momente ale zilei sunt:
 - **substantive** – când au funcția sintactică de subiect;
 - **adverbe** – când au funcția sintactică de circumstanțial de timp;
 - **substantive** – când au funcția sintactică de circumstanțial de timp, dar au atribute: *Vara viitoare voi pleca la munte.* (atribut)
2. **b.-** Delimitarea și felul propozițiilor: *Dar esențialul este ^{1/(PP)} că de acum încolo totul se va desfășura firesc;*^{2/(PR)} *esențial este ^{3/(PP)} că un mugure se transformă în floare ^{4/(SB)} și o floare în fruct verde ^{5/(SB)} și un fruct verde într-un fruct copt.*^{6/(SB)}
 Explicații: propozițiile numărul 5 și 6 subînțeleg predicatul *se transformă*; în frază sunt patru propoziții subordonate.
3. **b.-** În frază există două propoziții principale (numărul 1 și 3) și patru propoziții secundare (2 = PR, 4 = SB, 5 = SB, 6 = SB).
4. **b.-** Predicatele sunt: *este* = predicat nominal incomplet (cere propoziție PR); *se va desfășura* = predicat verbal; *esențial este* = predicat nominal exprimat prin expresie verbală impersonală formată din: verbul copulativ *este* + numele predicativ *esențial* exprimat prin adverb. În propoziția numărul 1 (PP), cuvântul *esențialul*, fiind articulat cu articolul hotărât **I** este substantiv și îndeplinește funcția sintactică de subiect; *se transformă* = predicat verbal; în propozițiile 5 și 6 se subînțelege predicatul verbal *se transformă* din propoziția anterioară.
5. **c.-** Subiectele propozițiilor sunt în ordine: *esențialul*=subiect expr. prin substantiv; *totul* = subiect exprimat prin substantiv provenit din pronume nehotărât, prin articulare cu articolul hotărât **I**; propoziția 3 are subiect nedeterminat, cerut de expresia verbală impersonală, dar care cere o propoziție subiectivă; *un mugure* = subiect exprimat prin substantiv; *o floare* = subiect exprimat prin substantiv; *un fruct* = subiect exprimat prin substantiv.
6. **b.-** Vezi grila nr. 2.
7. **a.-** Delimitarea și felul propozițiilor: *Important este ^{1/(PP)} că am descoperit clipele ^{2/(SB)} în care, contemplând un arbore, nu eram în stare ^{3/(AT)} să știu ^{4/(CP)} dacă este viu sau mort.*^{5/(CD)} Observăm că fraza conține cinci propoziții.
8. **c.-** Predicatele din frază sunt în ordine: *important este* = predicat nominal exprimat prin expresie verbală impersonală formată din verbul copulativ *este* + numele predicativ *important* exprimat prin adverb (care cere propoziție subiectivă); *nu eram în stare* = predicat nominal format din:

- verbul copulativ *nu eram* + *în stare (capabil)* = nume predicativ exprimat prin locuțiune adjectivală. Acest predicat cere o propoziție completivă prepozițională (*nu eram în stare de ceva*); *să știu* = predicat verbal; *este viu sau mort* = predicat nominal format din: verbul copulativ *este* + numele predicativ multiplu *viu sau mort* exprimat prin două adjective legate prin conjuncția coordonatoare disjunctivă *sau*.
9. **c.-** Propoziția nr. 1 (PP) cere SB; propoziția nr. 2 (SB) se conține în subiect (descoperirea); propoziția nr. 3 (AT) determină substantivul *clipele* din regentă; propoziția nr. 4 (CP) este cerută de predicatul *nu era în stare*; propoziția nr. 5 (CD) este cerută de verbul tranzitiv *să știu*.
10. **b.-** Despărțirea și felul propozițiilor: *Vrei*, ¹/(CT) *vii*, ²/(PP); *nu*, ³/(CT) *nu*, ⁴/(PP). **Explicații:** În propoziția nr. 1 se subînțelege conjuncția subordonatoare *dacă* și arată condiția îndeplinirii acțiunii din regentă (*Dacă vrei, vii*). Această subordonată este în raport de juxtapunere cu regenta ei; în propoziția nr. 3 se subînțelege și conjuncția *dacă* și predicatul *vrei* (*dacă nu vrei, nu vii*), iar propoziția nr. 4 (PP) subînțelege predicatul *vii*.
11. **c.-** **De reținut:** - dacă după verbul personal *a putea* este un alt verb, acesta are funcția de complement direct exprimat prin verb la infinitiv (fără propoziția *a*). **Dar:** dacă după verbul *a putea* este un verb copulativ, acesta cere un nume predicativ și împreună au funcția sintactică de complement direct. Deci în enunțul dat, cuvintele (a) *deveni elev* au funcția de complement direct format din verbul copulativ la infinitiv + numele predicativ *elev* exprimat prin substantiv. Adverbul compus *oricând* nu poate fi nume predicativ (răspunde la întrebarea *când?*), iar adjectivul *cel mai bun* determină substantivul *elev* și are funcția de atribut adjectival.
12. **a.-** Părțile secundare de propoziție din enunțul dat sunt: *meu* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv (se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *prietenul*); *deveni elev* = complement direct (este analizat mai sus); *oricând* = circumstanțial de timp exprimat prin adverb compus de timp; *cel mai bun* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis, gradul superlativ relativ de superioritate; *din clasă* = atribut substantival prepozițional exprimat prin substantiv precedat de prepoziție (care elev? = din clasă).
13. **c.-** Delimit. și felul propoz.: *Și s-așază toți la masă*, ¹/(PP) *cum li-s anii*, ²/(CM) *cum li-i rangul*, ³/(CM) *Lin vioarele răsună*, ⁴/(PP) *iară cobza ține hangul*, ⁵/(PP).
14. **b.-** Predicatele sunt: *s-așază* = predicat verbal; *cum -s* = predicat nominal format din numele predicativ *cum* exprimat prin adverb relativ de mod + verbul copulativ *-s* (sunt). Substantivul *anii*, fiind articulat, are funcția de subiect; *cum -i* = predicat nominal format din numele predicativ *cum* exprimat prin adverb relativ de mod + verbul copulativ *-i* (este). Substantivul *rangul* este subiect; *răsună* = predicat verbal; *ține hangul* = predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală (*acompaniază*).
15. **b.-** Subiectele propozițiilor din fraza de mai sus sunt în ordine: *toți* = subiect

- exprimat prin pronume nehotărât; anii = subiect exprimat prin substantiv; rangul = subiect exprimat prin substantiv; vioarele = subiect exprimat prin substantiv; cobza = subiect exprimat prin substantiv.
16. a.- Vezi grila numărul 13.
17. c.- Părțile secundare sunt: la masă = circumstanțial de loc exprimat prin substantiv; li- = în ambele situații este complement indirect exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, cazul dativ; lin = circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod.
18. b.- Subiectele incluse reies din terminația verbului și sunt numai la persoanele I și a II-a singular și plural; subiectul subînțeleș reiese din terminația verbului, dar este la persoana a III-a singular și plural; substantivele în V. arată o strigare, o chemare și nu au funcție sintactică. Deci în enunțul dat subiectul este inclus (*cine a făcut?* = tu).
19. a.- Delimitarea și felul propozițiilor: Copilul ezita, neștiind ¹/(PP) ce prăjitură să cumpere, ²/(CD) fiindu-i teamă ¹/că va regreta alegerea făcută. ³/(CP). **De reținut:** Ordinea analizei frazei este următoarea: sublinierea predicatelor; încercuirea elementelor de relație; delimitarea propozițiilor; felul propozițiilor.
Fraza se citește cu atenție de fiecare dată, pentru a pătrunde și sensul ei; punem bară de delimitare numai în stânga elementului de relație sau între două predicate (nu întotdeauna unde e virgulă).
Propoziția 2 (CD) determină verbul la gerunziu neștiind; propoziția numărul 3 (CP) determină expresia fiindu-i teamă (de ceva) (din propoziția numărul 1).
20. c.- Propoziția principală este fragmentată: Copilul ezita, neștiind, fiindu-i teamă (conține două circumstanțiale de cauză: neștiind și fiindu-i).
21. b.- Predicatele din text sunt: ezita = predicat verbal; să cumpere = predicat verbal; va regreta = predicat verbal. Verbele la gerunziu neștiind și fiindu- îndeplinesc funcția de c. cauză, iar substantivul teamă = subiect (arată stare sufletească).
22. a.- Cele două verbe la gerunziu sunt analizate mai sus; făcută = atribut adjectival exprimat prin adjectiv provenit din verb la participiu. (orice verb la participiu care determină un substantiv devine adjectiv – prin conversiune).
23. b.- Substantivele în dativ sunt: pământului = circumstanțial de loc exprimat prin substantiv (*unde lipiți?*); prietenului = complement indirect; conform planului = circumstanțial de mod exprimat prin substantiv în dativ, precedat de adverbul specific dativului conform.
24. b.- **De reținut:** verbele: mizez, contez, mă bazez, mă bizui – cer compl. prepoziționale sau propoziții complementive prepoziționale și răspund la întrebarea pe ce?. Amândouă cuvintele subliniate din enunțul dat au funcția de componente prepoziționale.
25. a.- Atributele din enunțul dat sunt: tău = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv; colegilor = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv în genitiv; mei = atribut adjectival exprimat prin

- adjectiv pronominal posesiv; acea = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare; dificilă = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis.
26. a.- Atributele din versurile date sunt: bătrânul = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis (este articulat pentru că este așezat în fața substantivului dascăl); cu haină = atribut substantival prepozițional (care dascăl?); a lui = atribut pronominal exprimat prin pronume personal în genitiv; roasă = atribut adjectival exprimat prin adjectiv provenit din participiu; fără capăt = atribut adjectival exprimat prin locuțiune adjectivală (infinit).
27. a.- Părțile de vorbire care nu au funcție sintactică sunt: substantivele în vocativ, articolele, prepozițiile, conjuncțiile și interjecțiile (independente sau onomatopee – când nu au funcție sintactică). În textul dat, părțile de vorbire fără funcție sintactică sunt: iar, cu, a, -n, într-, un, fără, și.
28. b.- Delimitarea și felul propozițiilor: „La steaua ^{1/} (PP) care a răsărit ^{2/} (AT) E-o cale atât de lungă ^{1/} că mii de ani i-au trebuit luminii ^{3/} (CNS) să ne-ajungă.^{4/} (CS).” Explicații: - propoziția numărul 2 (AT) determină substantivul steaua;
- propoziția principală (1) este fragmentată de atributivă;
- prop. 3 (CNS) arată urmarea acțiunii, iar conjuncția că are sensul de încât;
- ultima prop.(CS) răspunde la cu ce scop i-au trebuit? = (ca) să ne-ajungă.
29. c.- Predicatul este era de a avertiza = predicat nominal format din: verbul copulativ era + numele predicativ de a avertiza exprimat prin verb la infinitiv precedat de prepoziția de.
30. a.- Părțile secundare sunt cele specificate în varianta a. Explicații:
- pronumele personale, reflexive și de politețe nu pot deveni adjective pronominale (lui = atribut pronominal);
- prepozițiile specifice genitivului și dativului, precum și prepozițiile pentru acuzativ se analizează împreună cu următorul cuvânt.
Notă: după GALR complementele din genitiv sau dativ cu prepoziții specifice - contra cui?, împotriva cui?, asupra cui? datorită cui? - sunt considerate complemente prepoziționale.
31. b.- Explicații: cel mic = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis, precedat de articolul demonstrativ-adjectival cel; al cincilea = nume predicativ (cerut de verbul cop. a ieșit care are sensul de a devenit) exprimat prin numeral ordinal.
32. c.- Delimitarea și felul propozițiilor: Nu știu ^{1/}(PP) ce a fost ^{2/}(CD) și nici n-aș vrea ^{3/}(PP) să știu mai mult ^{4/}(CD) decât mi-e dat ^{5/}(CM) să știu ^{6/}(SB).
Precizări: Propozițiile 1 și 3 (PP) sunt în raport de coordonare copulativă prin conjuncția și: - propozițiile 2 și 4 (CD) sunt cerute de verbe tranzitive;- propoziția 5 (CM) determină adverbul mai mult (cât mai mult?);- prop. nr. 6 este cerută de verbul impers. în construcția pasivă e dat (de către cineva).
33. b.- Precizări:- subiectele incluse reies din terminația verb. și sunt la pers. I și

a II-a sg. și pl.; - prop. regentă care cere prop. SB are subiect nedeterminat (prop. numărul 5).

34. **b.-** Predicatele sunt: nu știu = predicat verbal exprimat prin verb predicativ; a fost = predicat verbal exprimat prin verb predicativ (are sensul de *a exista*); e dat = predicat verbal exprimat prin verb predicativ în construcție pasivă – verb impersonal – cere SB. Restul sunt predicate verbale exprimate prin verbe predicative.
35. **a.-** Delimit. și felul propoz.: „*Icoana stelei*¹ / (PP) ce-a murit² / (AT) *încet pe cer se suie*¹ / *Era*³ / (PP) pe când nu s-a zărit⁴ / (CT) *Azi o vedem*⁵ / (PP) și nu e⁶ / (PP).
36. **b.-** Toate sunt predicate verbale. Verbele *era* și *nu e* au sensul de a exista.
37. **c.-** Delimit. și felul prop., sublinierea pred.: Dacă *fiarele ar fi și în zilele noastre tot așa de simțitoare* *la plăcerile delicate ale armoniei*¹ / (CT) precum erau *în timpii binecuvântați ai vestitului Orfeu*,² / (CM) negreșit³ / (PP) că ele ar veni *singure*⁴ / (SB) să se predea *de bunăvoie celor*⁵ / (CS) care le-ar executa un concert simfonic.⁶ / (AT).
- Predicatele sunt: ar fi tot așa de simțitoare = predicat nominal format din: verbul copulativ *ar fi* + numele predicativ *tot așa de simțitoare*, exprimat prin adjectiv propriu-zis, gradul comparativ de egalitate; precum erau = predicat nominal format din: *precum* = nume predicativ exprimat prin adverb de mod + verbul copulativ *erau*; negreșit = predicat verbal exprimat prin adverb predicativ; restul sunt predicate verbale exprimate prin verbe predicative.
38. **a.-** Vezi împărțirea în propoziții de la grila 37. **Precizări:**
- propoziția numărul 1 (CT) este subordonată propoziției numărul 4 (cu ce condiție ar veni singure?);
 - propoziția nr. 2 (CM) determină adjectivul *simțitoare* (cum simțitoare?);
 - propoziția numărul 3 (PP) este formată din predicatul adverbial *negreșit* (care cere o propoziție subiectivă - propoziția numărul 4);
 - propoziția numărul 5 arată scopul acțiunii din propoziția numărul 4;
 - prop. nr. 6 (AT) determină pronumele demonstrativ scurt celor (acelora).
39. **a.-** Complementele și circumstanțielele sunt: în zilele = circumstanțial de timp exprimat prin substantiv; la plăcerile = complement prepozițional (la ce simțitoare?); în timpii = circumstanțial de timp exprimat prin substantiv; de bunăvoie = circumstanțial de mod, exprimat prin loc. adverbială; celor = complement indirect exprimat prin pronume demonstrativ; le- = complement indirect exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată; un concert = complement direct exprimat prin substantiv. Atenție, singure = element predicativ suplimentar.
40. **b.-** Funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate: care = nume predicativ expr. prin pronume interogativ (formează predicatul nominal cu verbul copulativ *este*); noul = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis așezat în fața substantivului (preia articolul hotărât *! al acestuia*); tău = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv; de bancă = atribut

- substantival prepozițional exprimat prin substantiv precedat de prepoziție.
41. **c.-** Delimitarea și felul propozițiilor: *Sigur*^{1/(PP)} *că ar fi fost ideal*^{2/(SB)} *să se întâmple*^{3/(SB)} *cum am dorit noi.*^{4/(SB)}. Toate prop. subordonate sunt SB, sunt cerute de: *sigur* = adverb predicativ; *ar fi fost ideal* = predicat nominal / expresie verbală impers.; *să se întâmple* = predicat verbal / verb predicativ impersonal.
42. **b.-** Funcțiile sintactice ale cuv. subliniate: *în toamna* = c.timp / substantiv; *anului* = atribut subst.G.; *1939* = atribut substantival în N. / numeral cardinal cu val. subst.; *pe niște ploii* = c.timp exprimat prin substantiv, articulat cu articol nehotărât *niște*, precedat de prepoziția *pe*; *putrede* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv.
43. **c.-** Funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate: *pe crestele* = circumstanțial de loc exprimat prin substantiv; *munților* = atribut substantival genitival; *printre nori* = c. loc exprimat prin substantiv precedat de prepoziție; *în răstimpuri* = circumstanțial de timp exprimat prin substantiv precedat de prepoziție; *ca năframe* = circumstanțial de mod exprimat prin substantiv precedat de prepoziție (punem întrebarea *cum fluturau?* = *ca năframe*, *NU ce fel de fulgere?*); *de aur* = atribut substantival prepozițional.
44. **c.-** Delimitarea și felul propozițiilor: *E greu*^{1/(PP)} *când ai voi*^{2/(CT)} *să-i grăiești*^{3/(CD)} *cuiva o vorbă.* *De reținut:* dacă după expresiile verbale impersonale: *e ușor, e greu, e bine, e rău etc.* este un element de relație exprimat prin adverbele *când* sau *unde*, următoarele propoziții nu sunt SB (nu răspund la întrebarea *ce?*), ci sunt CT și CL: *E bine*^{1/(PP)} *când plouă.*^{2/(CT)} *E rău*^{1/(PP)} *unde mergi.*^{2/(CL)}
45. **a.-** Felul propozițiilor: *Mă doare*^{1/(PP)} *că nu înțelegi.*^{2/(SB)}. **Precizări:** subiectul nu trebuie confundat cu complementul direct deoarece ambele răspund la întrebarea *ce?* De aceea este bine ca întâi să vedem dacă predicatul întreat are subiect (punem întrebarea *cine?* și subînțelegem în față pronumele personale el / ea); dacă are subiect (exprimat, inclus sau subînțeles), atunci cuvântul răspuns la întrebarea *ce?* este complement direct sau CD; dacă nu are subiect (nu avem răspuns la întrebarea *cine?*), atunci cuvântul răspuns la întrebarea *ce?* este subiect sau SB (*cine mă doare?* = propoziția SB se conține în *neînțelegerea* ta). Propoziția SB nu se desparte prin virgulă de regentă.
46. **b.-** În același enunț, însă cu virgulă între propoziția principală și subordonată, situația se schimbă. Prop. nr. 2, despărțită prin virgulă, este CZ (din ce cauză mă doare?).
47. **b.-** Delimitarea și felul propozițiilor: *Dar n-a fost el...*^{1/(PP)} *Să-l văd venind*^{2/(CT)} *Aș mai trăi o viață.*^{3/(PP)}. Propoziția numărul 2 răspunde la întrebarea: cu ce condiție aș mai trăi? = (dacă) *l-aș vedea venind.*
48. **c.-** Delimitarea și felul propozițiilor: *E tare greu*^{1/(PP)} *să ți se spună*^{2/(SB)} *ce ți se va întâmpla în viitor.*^{3/(SB)}. Ambele subiective sunt cerute de predicate impersonale: *e tare greu, să se spună.*
49. **a.-** Funcțiile sintactice sunt: *a citi* = subiect exprimat prin verb la infinitiv; *de a citi* = nume predicativ exprimat prin verb la infinitiv precedat de prepoziția *de*; *înainte de a citi* = circumstanțial de timp exprimat prin verb la infinitiv

precedat de locuțiunea prepozițională *înainte de*; fără a citi = circumstanțial de mod exprimat prin verb la infinitiv precedat de prepoziția *fără*.

50. c.- Subordonate predicative sunt în enunțurile 2, 3, 4, cerute de predicatul nominale incomplete exprimate prin verbe copulative: a ajuns (cu sensul de a devenit); ai devenit; a ieșit (cu sensul de a devenit). În enunțul 1, predicatul este verbal.